

ELFELT FOT.

FOTOTYPI PACHT & CRONES EFTF.

Kauffman

Karl Hude.

22. August 1860—18. Februar 1936.

Tale holdt i Videnskabernes Selskabs Møde den 1. Maj 1936.

Af **Hans Ræder.**

Med kort Tids Mellemrum har Selskabet mistet to Medlemmer, der repræsenterede den klassiske Filologi, A. B. Drachmann og Karl Hude. De var født samme Aar, 1860, og blev Studenter samme Aar, 1877, og endelig blev de 1903 samtidig optaget i Videnskabernes Selskab. Begges Hovedinteresser laa indenfor den græske Filologis Omraade, men forøvrigt var der ikke mange Lighedspunkter imellem dem.

Kristian Karl Tulinius Hude blev født i Viborg, men kom allerede i Toaarsalderen til Roskilde, hvorfra han blev Student 1877. I sin Studentertid boede han paa Regensen, hvor han i Aarene 1879—80 beklædte Stillingen som Klokker og i de politisk bevægede Aar spillede en ikke ringe Rolle som en af Lederne for den opkommende Radikalisme. Ved Regensianernes Møder optraadte han oftere, og det siges om ham, at, uagtet han ikke var Taler, var hans Taler altid velovervejede, og at, selv om hans fyndige og lige-fremme Udtalelser nok kunde synes Modstanderne skarpe og stødende, lod denne Virkning dog ikke til at være til-sigtet. Paa den anden Side hedder det, at han i Forhandlinger med Autoriteterne paa een Gang var bestemt og facil. Til Autoriteterne hørte først og fremmest Regensprovsten

Ussing, hvis heftige og iltre Væsen jævnlig førte til Konflikter med Regensianerne. Men Ussing var tillige en af Hudes Lærere ved Universitetet, dog ikke den, af hvem han lærte mest; den Lærer, han modtog den stærkeste Paavirkning af, var Gertz. Hude bestod 1883 som en af de sidste den filologisk-historiske Embedsexamen, medens Drachmann det følgende Aar som en af de første tog den nye Skoleembedsexamen. Han virkede derefter som Lærer ved Privatskoler, samtidig med, at han dyrkede videnskabelige Studier, bl. a. paa Rejser til Tyskland og Italien; 1887 opnaede han Accessit for sin Besvarelse af en af Universitetets Prisopgaver. Hans Studier samlede sig iøvrigt om Thukydidens, der gav ham Emnet for hans Doktordisputats, »Commentarii critici ad Thucydidem pertinentes« (1888). Dette er et Arbejde af rent tekstkritisk Art, hvis Hovedopgave er at bestemme Værdien af nogle af de Haandskrifter, hvori Thukydidens Værk er overleveret, navnlig af et Vatikanerhaandskrift og et Laurentianerhaandskrift. Hude hævder Laurentianerhaandskriftets Fortrin og paaviser, at, naar Vatikanerhaandskriftet paa adskillige Steder byder tilsyneladende bedre Læsemaader, saa skyldes det den Omstændighed, at det — for de to sidste Bøgers Vedkommende — i Modsætning til alle andre Haandskrifter er baseret paa en Textrecension, hvorved der er foretaget vilkaarlige Ændringer. Imidlertid var Hude, hvor meget han end fremhævede Laurentianerhaandskriftets Fortrin, klar over, at man ikke udelukkende kan bygge paa dette, men at ogsaa Vatikanerhaandskriftet paa adskillige Steder er ene om at give den rette Form af Texten.

Disputatsen havde naturlig til Følge, at Hude kom til at levere en Udgave af Thukydidens Historieværk. Først gav han 1890 som en Prøve en Udgave af de tre sidste Bøger,

men derefter fulgte 1898—1901 den store kritiske Hovedudgave, som udkom paa det Teubnerske Forlag og igjen danner Grundlaget for de mindre Textudgaver, som flere Gange er blevet oplagt paany. Hude vendte sig derefter til den anden store græske Historieskriver, Herodotos, af hvis Værk han 1908 leverede en kritisk Udgave, denne Gang forlagt af Clarendon Press i Oxford, ligesom ogsaa den Udgave af Lysias' Taler, som udkom 1912.

Da Videnskabernes Selskab i Forbindelse med de andre Akademier gav sig i Lag med Udgivelsen af Corpus medicorum Græcorum, overtog Hude Udgivelsen af Aretaios; Udgaven kom i 1923. I sine sidste Aar vendte han tilbage til den attiske Litteratur. Han udgav Scholierne til Thukydidens (1927) og leverede — stadig paa Grundlag af nye Haandskriftkollationer — Udgaver af Xenophons Hellenika (1930), Anabasis (1931) og Memorabilia (1934). Det er en uhyre Mængde Haandskrifter, som Hude paa sine mange Udenlandsrejser har gaaet igjennem fra Ende til anden, et Taalmodighedsarbejde, som dog til en vis Grad lettedes ved den Hurtighed, hvormed han var i Stand til at arbejde. Flere af hans Udgaver er indrettede saaledes, at han, foruden at betegne hvert enkelt Haandskrift ved et særligt Tegn, har indført Betegnelser for Grupper af beslægtede Haandskrifter, hvorved Oversigten over det kritiske Apparat lettes. Medens han for Thukydidens Vedkommende i Disputatsen havde fremhævet eet Haandskrift, Laurentianus, som det afgjort bedste, indrømmede han i Fortalen til sin store kritiske Udgave, at han i sin Tid *iuvenili quodam ardore elatus* havde betonet dette Haandskrifts Fortræffelighed med for stor Ensidighed, og han slog fra nu af ved Behandlingen af Steder, hvor Haandskrifterne afveg fra hinanden, ind paa en eklektisk Fremgangsmaade. Dette er ogsaa i

mange Tilfælde den eneste rette, forudsat at den er baseret paa en Sondring af Haandskrifterne i Grupper, saa at Udgiveren er klar over, at der ikke bør tillægges en Haandskriftgruppes Vidnesbyrd større Vægt, fordi den for os er repræsenteret af et stort Antal Haandskrifter.

Ved Siden af Udgivervirksomheden kom Hude ogsaa ind paa i betydeligt Omfang at oversætte Værker af den græske Prosalitteratur, for Størstedelen for Selskabet til historiske Kildeskrifters Oversættelse. Oversættelsen af Thukydidens havde Gertz paataget sig, men Hude paatog sig at fortsætte Falkenstjernes Oversættelse af Herodotos (1904—06), som han i 1935 supplerede med en ny Oversættelse af de to første Bøger til Afløsning af Falkenstjernes. Hertil sluttede sig senere Oversættelser af Biografier af Plutarchos (1909—32), Appianos' Romerske Borgerkrige (1919—20) og Xenophons Anabasis (1929). Udenfor den historiske Litteratur falder Oversættelser af udvalgte Taler af Lysias (1903) og Isokrates (1905). Hudes Oversættelser er formede i en jævn og ligefrem Stil, der er i nær Overensstemmelse med Originalernes.

Hudes Karriere som Skolemand formede sig paa den Maade, at han, efter først at have virket en Del Aar som Lærer ved Privatskoler, i 1892 fik Ansættelse som Adjunkt ved Metropolitanskolen. Herfra avancerede han 1902 til Rektor ved Frederiksborg Statsskole. Det var vel nok her, han ydede sin betydeligste Indsats som Pædagog. Kort efter hans Tiltrædelse traadte den nye Skolelov i Kraft. Hude sympathiserede selv med den Udvidelse af Undervisningen i moderne Sprog, som Loven muliggjorde, og arbejdede ivrigt for at faa denne Undervisning gjort saa god som muligt ved den Skole, han ledede, men det var ham dog et Savn, at Skolen ikke kom til at omfatte den

klassisk-sproglige Retning, som stod ham selv nærmest. Dette Savn lykkedes det ham at faa afhjulpet, idet Skolen virkelig efter nogle Aars Forløb fik den klassisk-sproglige Retning, som dog senere, efter hans Afgang, atter maatte nedlægges. Under Hudes kraftige Ledelse havde Frederiksborg Statsskole overhovedet en betydelig Fremgang. 1921 vendte han tilbage til Metropolitanskolen som Rektor, men tog sin Afsked 1927. Rektorstillingen forbandt ham fra 1919 med Stillingen som Lektor ved Universitetet, en Virksomhed, som han satte stor Pris paa, til Trods for, at en stor Del af Arbejdet bestod i den besværlige Gjennemgang af latinske Stile. Især fandt han Tilfredsstillelse ved at læse over Værker af Oldtidslitteraturen for ældre Akademikere, ogsaa Ikke-Filologer. Han vedblev at læse ved Universitetet til sidste Foraar, og endogsaa for Efteraarshalvaaret 1935, da han havde frattraadt Stillingen, anmeldte han som »fhv. Lektor« Gjennemgang af en Tale af Cicero, men Sygdom hindrede ham i at fuldføre sit Forsæt.

I Forbindelse med Hudes Virksomhed som Lærer staar hans Udarbejdelse af Skolebøger til Brug ved Undervisningen i Græsk. Allerede 1885 udgav han nogle Taler af Demosthenes med Anmærkninger til Skolebrug, og herefter fulgte 1888 en græsk Syntax, som i stærkt sammentrængt Form gav Hovedindholdet af Madvigs udførlige Lærebog. 1892 kom hans græske Elementarbog, hvis første Del bragte løsrevne Sætninger til Indøvelse af Formlæren, medens den anden Del indeholder udvalgte Stykker af Xenophon. Nærmest beregnet til Skolebrug var ogsaa den Udgave af den historiske Del af Aristoteles' nyfundne Skrift om Athens Statsforfatning, der udkom samme Aar; men den er baade for Textbehandlings og Fortolknings Vedkommende bygget paa et betydeligt videnskabeligt Arbejde. Endelig

maa jeg nævne hans Bearbejdelse af Bergs græske Formlære (1894), som ved hans Behandling ikke alene blev væsentlig forkortet, men ogsaa vandt betydeligt i Klarhed og Overskuelighed. Dette Arbejde saa vel som Elementarbogen, der begge er udkommet i flere Oplag, danner endnu stadig Hovedgrundlaget for Græskundervisningen her i Landet.

Endelig maa det nævnes, at Hude ved Siden af sin videnskabelige og pædagogiske Virksomhed fik Tid til i tyve Aar (1892—1911) at redigere »Nordisk Tidsskrift for Filologi«, et Tidsskrift, som ikke alene beskæftigede sig med den klassiske Filologi, men med alle Grene af Filologien. Han var i Besiddelse af en stor Arbejdskraft og Evne til at faa Arbejdet til at gaa hurtigt fra Haanden. Men det Arbejde, han gav sig af med, var ikke af den Art, som glimrer, eller som tiltrækker sig et større Publikums Opmærksomhed. Og han var ikke tilbøjelig til i videnskabelige Afhandlinger — af hvilke han ikke har forfattet mange — at gaa ud over det skarpt begrænsede Omraade, som han havde udsøgt sig for sin Virksomhed; Udgaven af Aretaios danner i den Henseende en Undtagelse. Og hvad han skrev, skrev han i en yderst knap og kortfattet Form.

Hude gav — især naturligtvis i de Aar, da han boede her i Byen — flittigt Møde i Selskabet, men det var ikke ofte, han tog Ordet. I Oversigten og i Meddelelserne findes der nogle faa Bidrag af ham. I Samtaler og i sin Lærervirksomhed lagde han sædvanlig et ejendommeligt tørt Lune for Dagen, et Lune, som ogsaa kom frem i de Viser, han i sine yngre Aar jævnlig forfattede.

Men først og fremmest vil vi mindes ham for det grundige, solide og samvittighedsfulde Arbejde, han har udrettet i Videnskabens og i Skolens Tjeneste.
